

kanatlı
sektöründe

SEKTÖR ZİYARETLERİ GÜNEŞLİ A.Ş.

Hassas biyogüvenlik zincirinin sürdürülebilirliği

GÜNEŞLİ A.Ş. SPONSORLUĞUNDA YÜRÜTTÜĞÜMÜZ PROJEMİZDE BU AY DA KAYSERİ, AFYON VE ANKARA'YI ZİYARET ETTİK VE UZUN YILLAR KANATLI SEKTÖRÜNDE HİZMET VERMİŞ KLİNİSYEN HEKİMLERLE BİR ARAYA GELME FIRSATI YAKALADIK.

TÜRKİYE TAVUKÇULUĞU son yıllarda modernizasyon ve biyogüvenlik konularında ciddi atılımlarda bulundu. Üreticilerin konuya yaklaşımı artık çok daha hassas. Denetleyici mekanizmaların da etkisiyle, üretici önem sırasını kavıyor ve kemikleşmiş alışkanlıklarının dışına çıkmaya başlıyor. Ancak bu yeni öğretilerin bir formülü yok ve yapılması gerekenler bölgeye ve hayvana göre değişiyor. İşte bu noktada sorunları teşhis edip hayvan faktörünü yorumlama becerisine sahip kişi olan

veteriner hekim devreye giriyor.

Geçtiğimiz ay kanatlı entegrasyonlarına; başta biyogüvenlik ve aşılama konusunda teknik destekler sunan, insan hekimliğinde de olduğu gibi hasta olmadan müdahale etme-koruma ilkesini benimsemiş deneyimli veteriner hekimlerle işletmeleri, bu işletmelerin düştüğü hataları ve en çok karşılaşılan problemlere yaklaşımları ile ilgili fikir alışverişinde bulunmuştuk. Bu ay da, yolumuzu kanatlı sektörünün önemli üç şehri olan Kayseri, Afyon ve Ankara'ya

çevirdik. Bu şehirlerdeki ve etkileşim içinde oldukları diğer bölgelerdeki mevcut durumu konuştuk; sadece hekim kimlikleri ile değil, aynı zamanda işletmelerin gerçek bir istikrar yakalamaları için gerekli tüm ayrıntıları sektör emekçisi kimlikleri ile sorduk. Elbette ortak bir söylem vardı; kendi yemini üreten ve biyogüvenlik uygulamalarına son derece hassasiyetle yaklaşan, yeniliklere açık ve en önemlisi veteriner hekim tavsiyesini göz önüne alan üreticilerin gerçek başarıyı yakaladığı... ▶

“Sigortası yapılmış, hijyene özen gösteren ekiplere ihtiyacımız var”

AŞILAMA, KANATLI İŞLETMELERİNİN SİGORTASIDIR. DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN ŞEY, VETERİNER HEKİMİN KENDİ BÖLGESİNDEKİ HASTALIK YOĞUNLUĞUNUN HARİTASINI ÇIKARMAK VE AŞI PROGRAMINI BUNA GÖRE ŞEKİLLENDİRMEK; BÖLGEDE RİSK NEYSE, O HASTALIĞIN AŞISINA AĞIRLIK VERMEK...

Veteriner Hekim
CELALETTİN ÇANKAYA,
“Kontamine bir insanın
kümese girmesiyle tüm
biyogüvenlik zinciri kırılır”

Kanatlı sektöründe, 1998 yılından beri klinisyen veteriner hekim olarak görev alan Veteriner Hekim Celalettin Çankaya, 2004 yılının Ocak ayından beri Yağmur Veteriner Kliniği çatısı altında Afyon’da mesleğini icra etmekte.

Celalettin Bey, öncelikle sizi ve kanatlı sektörü maceramızı dinleyelim.

Ankara Üniversitesi 1995 yılı mezunuyum. Mezuniyetimden sonra vatani görevimi tamamladım ve 1998 yılında kanatlı sektöründe klinisyen veteriner hekim olarak çalışmaya başladım. Veteriner fakültesinde okurken kanatlı hayvanlarla ilgilenmeyeceğime dair bir düşüncem yoktu; bu sektöre hizmet vermeye başlamam tesadüfi oldu. Türkiye’de bu kadar büyük bir kanatlı popülasyonu olduğunu bile bilmiyordum.

2004 yılına kadar, halen varlığını sürdüren bir klinikte görev aldım; 2004 yılının Ocak ayında ise Yağmur Veteriner Kliniği’ni kurduk. O günden bu güne özellikle Afyon bölgesine -Başmakçı, Bolvadin, Sandıklı- hizmet veriyoruz. Bazen Burdur ve Aydın civarlarına da talep üzerine gittiğimiz oluyor; ancak genel olarak hizmet bölgemiz Afyon’dur.

Afyon’u bölge olarak nasıl değerlendirirsiniz?

Afyon, popülasyonu yoğun olan bir bölgedir. Türkiye’de olduğu gibi Afyon’da da kümese işletmeleri yapılırken kanunen bir yaptırım yok. Bu nedenle yatırım yapmak isteyen herkes, elini kolunu sallayarak istediği yere kümese yaptırıp işletebiliyor. Üreticilerin bilinçlendirilmesi gerekiyor. Veteriner hekimler ne kadar anlattırsa anlatsın, kanuni bir yaptırım olmadıkça hekim olarak bizim

çabalarımız da anlamsız kalıyor. İşletmeler birbirine çok yakın ve iç içe. Bu da hastalıklarla mücadeleyi daha da zorlaştırıyor; hatta imkansız kalıyor.

Hizmet verdiğiniz entegrasyonların biyogüvenliğini nasıl değerlendirirsiniz?

Sektöre hizmet verdiğim yıllarla bugünü kıyasladığımda, biyogüvenliğe verilen önemin her geçen gün arttığını söyleyebilirim. Şartların daha da iyiye gideceğini düşünüyorum. Ancak, biyogüvenlik ne kadar ciddiye alınırsa alınır mutlaka gözden kaçan noktalar oluyor. Çünkü ülkeye ve bölgeye dışardan gelen etkenler çok fazla.

Bu konuda atılacak ilk ve en önemli adım damızlıkların entegrasyonlara temiz civciv göndermelerini sağlamak. Hastalık etkenleri yönünden pozitif civcivler demek, işletmecilerin maça 1-0 geride başlamaları anlamına gelmektedir. Bir süredir ben de veteriner hekim olarak bu konuya ağırlık vermeye başladım; işletmeye gelen 1 günlük civcivlerden aldığım örneklerin kendi laboratuvarlarımızda ELISA, hemaglutinasyon gibi serolojik testlerini yapıyorum. Gerekirse Veteriner Araştırma Enstitüsü’ne numune gönderiyorum. Gelen bazı pozitif sonuçlar gösteriyor ki, ortada veteriner hekimin ve işletmecilerin çabaları ile çözülemeyecek sorunlar mevcut ve devletin desteğine ihtiyaç var.

Aşılamanın biyogüvenlik ve koruyucu hekimlikteki rolü nedir?

Aşılama, kanatlı işletmelerinin sigortasıdır. Dikkat edilmesi gereken şey, veteriner hekimin kendi bölgesindeki hastalık yoğunluğunun haritasını çıkarmak ve aşı programını buna göre şekillendirmek; bölgede risk neyse, o hastalığın aşısına ağırlık vermek; risk oluşturmayan etkenler için ise hayvanlara anlamsız yere aşı yüklemesi yapmamak.

Türkiye’de ve bölgemizde aşılama ile ilgili mevcut bir sorun var; 10 yıl önce daha küçük çapta olan işletmeler büyüdü ve şu anda 100-250 binlik kümeler var. Ancak hala işletmeye yeni civciv girişi olduğunda bu hayvanlara tek tek inaktif aşılar yapıyorlar. Bu uygulama için, belli bir ücret karşılığında çalışan yevmiyeci ya da aşıcı dediğimiz işçiler çağırılıyor. Bu insanlar bir gün benim kümesimde diğer bir gün ise başka bir kümeste aşılama yapıyor ve kaçınılmaz bir şekilde etken taşıma potansiyelleri var. Bu durumun bir şekilde önüne geçilmesi gerekiyor. Sigortası yapılmış, hijyene özen gösteren ekiplere ihtiyacımız var. İşletmeciler istedikleri kadar bütün kümelerini dezenfekte etsinler; kontamine bir insanın kümese girmesiyle tüm zincir kırılıyor.

Afyon bölgesinde sıklıkla karşılaştığımız hastalıklar nelerdir?

Türkiye’nin genelinde hemen hemen aynı enfeksiyonların varlığından bah-

Yağmur Veteriner Kliniği’nin hizmet verdiği işletmelerde laboratuvar tanımlarına odaklanılıyor. 7 günlük civcivlerden alınan örneklerin klinik laboratuvarımızda detaylı olarak analizleri yapılıyor.

sedebiliriz ancak üst solunum yolu enfeksiyonları için en sık karşılaştığımız problemler diyebilirim. Bu hastalıklardan sorumlu olan en önemli iki etken MG ve MS’dir. Örneğin, IB, ILT, H9 ve Newcastle hastalığı da çok sık karşımıza çıkmakta ve bu hastalıkların temelinde de MG ve MS etkenleri yatmaktadır. Bu iki etken sadece bizim bölgemizde değil tüm Türkiye’de büyük bir önem arz etmektedir. Teorik bilgilere göre de bu etkenlerle mücadele etmek zordur; bu nedenle koruyucu hekimliğin önemini bir kez daha vurgulamamız gerekiyor.

İşletmelerin ekonomik olarak istikrarlı olması için ne gibi ipuçları verebilirsiniz?

Eskiden yem fabrikaları vardı ve üreticiler yemlerini buralardan tedarik ederdi. Ancak fabrika kazanç sağlamak için doğal olarak yem fiyatı üzerine kendi karını da koyup fiyatı yüksek tutardı. O dönemlerde fabrikadan yem alanlar uzun süre ayakta kalamadı; yemini kendi üreten entegrasyonlar ise istikrarlı yakalamayı başardı. Şu anda Afyon’da fabrikadan yem alan üretici bulamazsınız. Genel anlamda, kendi yemini üreten, biyogüvenlik uygulamalarını dört dörtlük uygulayan, işletmesini diğer işletmelerden uzağa kurmuş üreticiler karlı olacak ve ayakta kalacaktır. ▶

“Tavukçulukta enfeksiyonların çıkışından sonra tren kaçıyor”

ENFEKSİYONLARIN ÇIKIŞINDAN SONRA YAŞANAN SORUNLARI ÇÖZMEYE ÇALIŞMAK HEM HEKİMLİK AÇISINDAN HEM DE İŞLETMENİN EKONOMİSİ AÇISINDAN HIRPALAYICIDIR. BU NEDENLE ODAKLANILMASI GEREKEN ŞEY KORUYUCU HEKİMLİKTİR.

Bu sayıdaki konuşumumuz daha öğrencilik yıllarında tavukçuluk sektörüne ilk adımını atmış Veteriner Hekim Velican Çelik. 1988 yılından beri bu sektöre hizmet vermekte; 2005 yılından beri ise Avimed Veterinerlik çatısı altında Ankara’da klinisyenlik yapmaktadır.

Velican Bey, kısaca siz tanıyalım, mesleki geçmişinizi anlatır mısınız?

1987 yılında Ankara Üniversitesi Veteriner Fakültesi’nden mezun oldum. Öğrenimimin 3. yılında Bilimsel Tavukçuluk Derneği sayesinde Mudurnu Tavukçuluk’un ilk proje kümeslerini ziyaret ettik. 1988 yılı itibarıyla Köy-Tür Tavukçuluk bünyesinde profesyonel çalışma hayatıma başladım. Köy-Tür bünyesinde tam olarak 14 yıl süreyle çalıştım. Kendi adıma çok büyük kazanımlarım oldu. Türkiye Kalkınma Vakfı (TKV) bünyesinde faaliyet gösteren, açılımı “Kalkınma Öncelikli Yörelere Tarımsal Üretim ve Rehabilitasyonu” olan projeye ve Köy-Tür’ün üretim modeline hayran olmamak elde değildi. Hala o yapının bir ferdi olmaktan gururlanırım. Projenin öncelikli hedefi kırsaldaki insanların geçimini sağlamak, köyden kente göçün önünü keserek tavukçulukla ilgili faaliyetlerin yaygınlaştırmaktı. Köy-Tür’den ayrıldıktan sonra Azerbaycan’da Syazen Broiler’de 1 yıl, Türkiye’de özel bir şirkette ise 2 yıl süre ile çalıştım. Ancak satış işine pek adapte olmadım. Bu nedenle 2005 yılında Ankara’da Avimed Veteriner Kliniği’ni kurarak gerek yumurtacı, gerekse broyler işletmelerine biyogüvenlik, dezenfeksiyon, aşılama, teşhis ve tedavi konularında teknik destek ve danışmanlık hizmetleri vermeye başladım.

Geniş bir çerçeveden baktığımızda tavukçuluk sektörünün gelişimi hakkında neler söylersiniz?

Türkiye tavukçuluğunun 50 yıllık bir mazisi var. Ama çok kısa tarihe sığdırılmış dinamik hızlı bir büyüme söz konusu. Bugün için kesintisiz ihracata dayandırılmış plansız üretim artışlarının doğurduğu üretim şişkinlikleri arz talep dengesinde tutarsızlıklara yol açmakta; ülke ekonomisinin kınlanışından bağımsız olarak sektörel anlamda kendi içinde artçıları giderek daha da sıklaşan üretim krizleri doğurmaktadır. Bana göre bu krizler üst çatı birliklerin desteklenmesiyle ve karşılıklı diyaloglarla aşılabılır. Üretim şişkinlikleri sektörün başlıca sorunu.

Geçmişle de kıyaslayarak cevaplarınız sevinirim. Kanatlı işletmelerinde biyogüvenlik önlemlerine ne derece önem veriliyor ve karşılaştığımız genel aksaklıklar neler?

Türkiye’de son 5-10 yıllık periyotta, son derece modern çevre kontrollü kümesler inşa edildi. Bir taraftan da AB kriterleri doğrultusunda yapılan biyogüvenlik yaptırımları ve Bakanlığın denetimleri sonucunda ciddi mesafeler kat edildi. Üreticinin de bu konuya yaklaşımı geçmişle kıyaslandığında daha hassas. Et yönlü fason üretim yapan işletmelerde biyogüvenlik önlemlerine entegrasyonların aksaklıkları ve denetleyici üretim modelinden dolayı maksimum düzeyde riayet ediliyor. Yumurtacı işletmelerde ise konu üzerinde duyarlılık giderek artıyor. Bunu dezenfektan tüketimindeki artıştan gözlemlemekteyiz. En sık karşılaşılan aksaklıklara gelince araç ya da ayak dezenfeksiyonuna hala gereken önemin

verilmediğini görmekteyiz. Keza yumurtacı işletmeler için geçerli olmak üzere inaktif aşılamaalarda dışardan alınan hizmetlerde biyogüvenlik kurallarına da yeterince riayet edilmiyor. Bu tür hizmetlerin dışardan alınması zorunlu ise; tek kullanımlık tulum ve galoş kullanımı zorunlu hale getirilmelidir. Daha da önemlisi, bu hizmetleri iç bünyede şekillendirilecek kadrolarla halletmek daha sağlıklı olacaktır.

Kırlıgan bir nokta daha var ki o da, canlı nakil araçları ve bu araçların dezenfeksiyonu. Bu konuda daha fazla titizlenmekte fayda var. Zira kesimhanelerin işlevleri gereği yeterli önlemler alınmadığı takdirde risk toplama ve dağıtma gibi özellikleri vardır. Bu çoğunlukla göz ardı edilen bir konu.

Biyogüvenliğin ayrılmaz parçası olarak aşılama için işletme sahiplerine ne gibi önerilerde bulunabilirsiniz?

Türkiye’de genel anlamda gerek broyler gerek yumurtacı işletmelerde aşı uygulamalarına büyük bir titizlikle uyulmuyor. Ancak pratikte uygulamalarda ciddi yanlışlarla karşılaşmıyor değiliz. Uygulama hatalarının yanı sıra, özellikle aşı uygulamalarının sıklığı artırılarak daha iyi koruma sağlanacağına dair yanlış bir kanıksanma var. Aksine yoğun aşılama yapılarak, hayvanların immün sistemini yoruyoruz. Bu da onları enfeksiyona daha açık hale getirebiliyor. Her uygulamanın bir uyarım olduğu unutulmamalı. İnsanlara bu konuda hiçbir zaman spesifik bir şablon sunamayız. Bölgedeki genel sağlık sorunlarına bakarak ve işletmelerin geçmişteki hastalık problemlerini dikkate alarak aşılama programları şekillendirilir. Olmayan riske karşı aşılama yapmak bana

Veteriner Hekim
Velican Çelik

pek akılcı gelmiyor. Bu nedenle gereksiz aşılamalara ve medikasyonlara vereceğiniz parayı dezenfektana verin, biyogüvenlik çitanızı yükseltin.

Bir de sektöre kazandırdığımız derleme niteliğinde “Kanatlı Sağlık-Temel İlkeler ve Uygulamalar” adlı kitabımız var. Biraz okuyucularımıza kitabımızdan bahsedebilir misiniz?

Kitap fikri tamamen bir ihtiyaçtan doğdu. Türkiye’de sektörel gelişim ile bu sektöre katkı verecek akademik kuruluşlar arasında ciddi bir kopukluk var. Bunu ürettikleri yayınların yetersizliğinden görebiliyoruz. Akademi, mutfağa girmeden yemek çıkarmaya çalışan kaprisli bir şef gibi duruyor. Oysa ki, iyi yemek kolları sıvayıp mu tfağa girdiğinizde çıkabiliyor.

Bu işin mutfağı da kümes. Kitap tam da bu anlamda teori ve pratiği harmanlama fikrinden hareketle çıktı. İlk baskısı 2005 yılında, genişletilmiş ikinci baskısı ise 2011 yılında çıkardım. Kitap 2015 yılında tükendi. Şu anda ise genişletilmiş üçüncü baskı için hazırlıklar içerisindeyiz. Maalessif Türkiye’de akademik kuruluşların, sektörel sorunlardan çok kopuk olmalarının yanında, sektörel gelişmişlik göz önünde bulundurulduğunda kendilerini güncellemediklerini, sektörün gerisinde kaldıklarını görüyoruz. Bana göre üniversiteler özel sektörün, üretici birliklerinin ve üst çatı oluşumlarının Ar-Ge laboratuvarı olmalıdır ve Ar-Ge çalışmaları için kendilerine bu oluşumlar kanalıyla ciddi bütçe desteği verilmelidir. Bu yapıldığında gerçek anlamda üretime katkı sağlanacağına

inaniyorum. Yoksa bu haliyle oturdukları yerden katkı sağlamalarını beklemek çok yanlış olacaktır.

Üst çatı oluşumları ve birlikleri çok önemsiyorsunuz. Konuyu biraz açar mısınız?

Üst çatı oluşumlarından ve birliklerden kastım BESD-BİR, YUM-BİR ve iller bazında şekillendirilmiş yerel birlikler ve üretici birlikleri. Bu yapıların güçlendirilmesine ihtiyaç var. Birlikten güç doğacağına inancımız şimdilik çok zayıf görünüyor. Bunu birliklerin finansal güçünden ve yaptırımlarından anlıyoruz. BESD-BİR’in bu anlamda ciddi mesafeler kat ettiğini söyleyebilirim. Bu oldukça sevindirici.

Kanatlı sektörü her geçen gün devasa bir şekilde büyüyor. Tabi paralelinde sorunlar, ürettiği endüstriyel atıklar, tüketici bilinci, AB yaptırımları ve çevre sorunları da katlanarak büyüyor. Tüm bu sorunların çözümünde birlik ve üst çatı oluşumları ciddi katkı sağlayabilirler. Ancak böyle bir katkı için öncelikle bir binanın taşıyıcı kolonları gibi algılanarak güçlendirilmeleri gerekiyor. Herkes karşılaştığı sorunları bireysel olarak aşma çabasında. Ama bazı sorunlar var ki, işletmelerin kendi başına yapacağı bireysel yatırımlardan çok, kolektif dayanışma ruhuyla ve çok daha az katılım paylarıyla ortak bir paydada çözülebilir. Örneğin birlikler; duyuru yapabilirler, yol gösterebilirler, bürokrasi ile ilişkileri kolaylaştırabilirler, üretim planlanmasına katkı sağlayabilirler.

İşletmenin ekonomik olarak istikrarlı bir gelişim yakalaması için, deneyimli bir veteriner hekim olarak neler söyleyebilirsiniz?

Bana göre tavukçulukta enfeksiyonların çıkışından sonra tren kaçıyor. Enfeksiyonların çıkışı; güçlü biyogüvenlik bariyerleri kurarak, dezenfeksiyon uygulamalarını önemseyerek, profilaktik uygulamaları ön plana çıkararak kısmen önenebilir. Enfeksiyonların çıkışından sonra bunlarla uğraşmak hem hekimlik açısından hem de işletmenin ekonomisi açısından oldukça hırpalayıcı bir süreçtir. Keza kanatlı hastalıkları ile mücadelede enfeksiyonamüdahalede geç kaldıkça başarı şansının zayıflayacağı unutulmamalıdır. Erken teşhis ve hızlı müdahale çok önemlidir. ▶

2000 yılında yakınlarımla desteği ile Animed Veteriner Kliniği'ni açtım ve o yıldan beri kliniğimde hizmet veriyorum.

Hizmet verdiğiniz entegrelerde biyogüvenliğe sizce ne derece önem veriliyor?

Bizler ne kadar biyogüvenlik konusu üzerine yoğunlaşsak da, vatandaş konu hakkında pek bilgili değil. Ancak elbette, yaşanan kuş gribi salgınları ve beraberindeki yasal zorunluluklardan dolayı, iki yıl öncesi ile karşılaştırıldığında şartlar daha da iyileşti diyebilirim. Hekim ne kadar anlatsa anlatsın insanlar deneyimlemedikçe kavrayamıyorlar.

Şu anda dezenfeksiyon yapmayan işletme oldukça azalmış durumda; bizler de hekim olarak doğru kullanma konusunda rehberlik yapıyor, teknik personelden yetkin insanların uygulama yapması için işletme sahiplerini teşvik ediyoruz. Sistem yavaş yavaş oturuyor. Örneğin, iki kümes arasında hiç boş gün bırakmayan işletmelerin sayısı çok fazlaydı ama Bakanlığın 21 gün zorunlu bekleme süresi koymasıyla birlikte bu sorun da çözülmüş oldu.

Aşılamanın biyogüvenlik ve koruyucu hekimlikteki rolü nedir?

Biyogüvenlik, dezenfektan ve ardından aşılama bizim olmazsa olmazımız. Aşılamanın doğru insanlar tarafından yapılmasını sağlamak da bizim görevimiz. Biz bu uygulamayı teknik elemanların yapmasını doğru buluyoruz. Bu nedenle, içme suyuna yapılan uygulamalara dahi müdahalemiyoruz. İlk aşılama işletmenin veteriner hekimi varsa hekim eşliğinde, yoksa veteriner hekim ve tekniker arkadaşlarımız eşliğinde yapıyor. Çalışanlar tarafından dikkate alınmadığını bildiğimiz ve şahit olduğumuz için hayvanların buldukları kafeslerdeki su ihtiyaçlarını tespit ediyoruz. Bu şekilde hayvanların uygun bir şekilde aşılanmalarını sağlıyoruz.

Kayseri'deki işletmelerde en sık karşılaştığınız sorunlar nelerdir?

Birinci sorun işletme sahiplerinin çok iyi hammaddeleri tedarik ettiklerini düşünmesi. Örneğin kaliteli toksin bağlayıcıların öneminin farkında değiller; yumurta maliyetlerini azaltmak amacıyla yem kalitesinden tasarruf etmeye çalışıyorlar. Yemde yapılan bazı tasarrufların hayvanlar üzerindeki immun sistem baskılanmalarını göz ardı ediyorlar. Bunun dışında bazı viral ve bakteriyel hastalıklarla karşılaşıyoruz.

Uygulamaların profesyonel ekiple yapılmaya başlanması ile birlikte hastalıkların insidansları düştü ve bayağı yol aldık.

Genel olarak, uygulamaların profesyonel anlayışla yapılmaya başlanması ile birlikte hastalıkların insidansları düştü ve bayağı yol aldık. Eskisi kadar büyük sorunlar yaşamıyoruz diyebilirim.

Bir veteriner hekim olarak üreticilere verebileceğiniz tavsiyeler nelerdir?

Kaliteli üretim için temel unsurlar temizlik, dezenfeksiyon ve gerekli aşılama düzenli yapılması. Arkasından ise, kaliteli yem tedarikini ve düzgün havalandırma koşullarını sağlamak. Özellikle havalandırma en çok atlanan konulardan biri; bütün işletmelerin fanları çalışıyor, camları açık ama kümese girildiği anda kulaklarınız tıkanacak kadar büyük bir negatif basınçla karşılaşıyorsunuz. Bu demek oluyor ki ortada ciddi bir mühendislik sorunu var. Bunların dışındaki konular bana göre sektörün sorunları. Eğer

ürettiğiniz ürün değerliyse siz de değerlisiniz. Eğer ürettiğiniz ürünün değeri düşükse sizin de öneminiz azalıyor.. Böyle bir gerçek var.

Kanatlı sektörde kadın veteriner hekimlerle çok fazla karşılaşmıyoruz.

Bu sektörde hizmet vermek isteyen kadın meslektaşlarımıza neler söyleyebilirsiniz?

Cesaret, sabır ve çalışmak... Fakülteye gelen hepimiz pet hekimini olacağımızı hayal ediyorduk ancak şartlar bazen insanları başka alanlara yönlendirebiliyor. Kanatlı sektörüne ilk girenlerin çok çaba göstermesi gerekiyor. Çalışarak, deneyim kazanarak gerçek birer hekim oluyoruz. Özlük haklarımızı koruyarak ve mezuniyet sonrası yapacağımız işleri özenle seçerek başarıyı yakalayabiliriz. Animed ekibi dahilinde çalışan genç meslektaşlarımız var ve sabırla öğrenme çabası içindekiler. Biliyorlar ki, tecrübe edindikten sonra gerisi gelecek. ●